

El Nadal als escenaris

“Els Pastorets” és l'espectacle de Nadal més esperat per petits i grans

Els Pastorets són una representació del naixement de Jesús típica del Nadal. Però més que això, es tracta de la principal obra nadalenca per excel·lència a Catalunya. És una expressió lliure i espontània, molts cops gratuïta, que omple les festes de Nadal d'un ambient familiar i tradicional. Alguns fins i tot s'atreveixen a apuntar més alt: “Els Pastorets són una forma d'entendre el Nadal. No m'imagino un Nadal sense torrons i tampoc sense Pastorets”, confessa Jordi Font, actor que representa el paper de Jonàs. Instal·lats a la Sala Cabañes, els Pastorets de Mataró són realment coneguts arreu de Catalunya.

UN REPORTATGE DE LAURA ARIAS I FOTOS DE JORDI ALIBERAS

Hi ha un aspecte clau que cal entendre abans d'entrar a fons en els Pastorets de Mataró: la naturalesa de l'obra. En un principi es tractava d'una representació teatral religiosa amb uns objectius clarament clericals. Actualment, però, això es posa en dubte, i els objectius dels Pastorets passen a ser molt més lúdics i laics. La paradoxa no deixa de crear debat. El president de la Coordinadora de Pastorets de Catalunya, en Josep Maria de Ramon, que també representa el paper de Satanàs a la Sala Cabañes, té present la disjunció que experimenten els Pastorets a partir de la religiositat. “En els Pastorets hi ha des de gent molt creient -que no crec que facin pastorets per una qüestió de creença pròpia-, fins a gent que no creu gens en la religió. És

CONTINUA A LA PÀGINA SEGÜENT

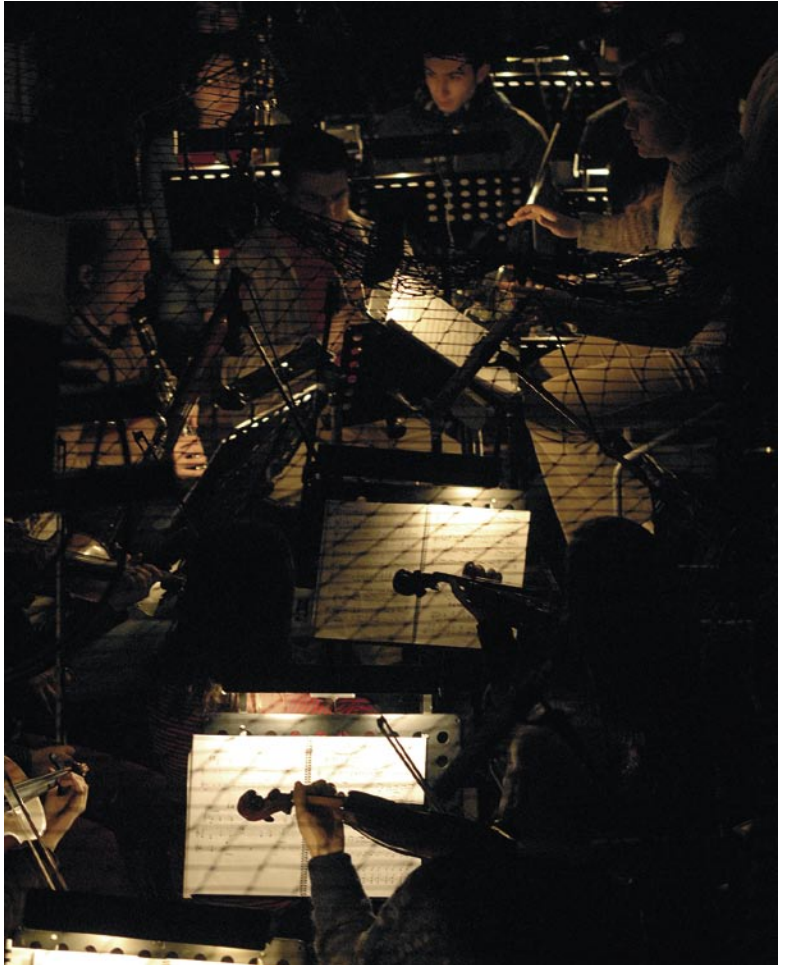
CONTINUA DE LA PÀGINA ANTERIOR

un treball en equip, és una tradició, és un fet cultural, és molt més”, afirma de Ramon. Així doncs, es tracta de quelcom molt més complex que una obra de teatre en la que es discuteix el valor eclesial. Com diu en Josep Maria, va molt més enllà. És una barreja d'elements, persones, esforços i recursos damunt d'un escenari, però també és una tradició, uns sentiments, unes sensacions... Tot plegat fa certament complicat emmarcar els Pastorets en una categoria tancada. “És una obra de teatre? Sí, però és alguna cosa més. És un fet de tradició? Sí, però no només això. És un tema vinculat amb la religió? Sí, però malgrat que expliqués una determinada història que té un origen religiós, no està del tot vinculat a la religió”, reflexiona el president de la Coordinadora de Pastorets de Catalunya. La solució d'aquesta barreja amb límits poc clars no és impossible, i en Josep Maria no té cap problema a l'hora de rebel·lar-la: “Nosaltres no parlem de la representació dels pastorets en la Coordinadora, sinó del fenomen pastorets”, explica de Ramon.

Així doncs, cal considerar el fenomen pastorets com la unió de moltes realitats que es troben per crear el que, per damunt de la religiositat és, en realitat, un espectacle. Molt més que això: és el gran espectacle fet per gent normal que no demana res a canvi, com apunta la regidora de l'espectacle mataroní, Raquel Codolà. “Com a espectacle, intentem tirar endavant com podem un espectacle procurant ser el màxim de professionals possible en el temps lliure”, explica la Raquel.

Espectacle de magnituds

Tant és així, que les dimensions d'aquesta obra teatral nadalenca disten molt de les d'altres representacions que s'estrenen a la Sala Cabañes. Tots els aspectes d'Els Pastorets es fan a gran escala, pensant en la magnitud de l'escenificació. I d'entre totes les persones que participen en la seva creació, és el director qui coneix amb més detall la grandària d'aquest projecte teatral. Aquesta figura, responsable dels resultats de l'obra, es canvia, generalment cada tres anys. Xevi Ribas, antic director de l'obra, assegura que va aprendre molt amb l'experiència, gràcies, precisament, al volum de feina.

“Com a director has de controlar molts aspectes: la promoció, com ho pagues tot, com portes l'orquestra...”, enumera Ribas. La llista podria allargar-se de forma exagerada. Afortunadament, dirigir els Pastorets no és impossible. L'actual director de l'escenificació nadalenca, Toni Blanch, explica la manera de tenir-ho tot controlat sense que la ingent quantitat de feina s'acumuli a les espatlles d'una sola persona. “Hi ha un organigrama muntat des del primer dia. Tinc responsables i assistents de direcció que m'ajuden. Quan vaig muntar l'equip vaig partir d'una base: responsabilitzto a una sèrie de gent amb una sèrie de tasques. Ells se n'ocupen i són de la meua absoluta confiança”, explica Blanch. Així doncs, els responsables de les diferents seccions s'ocupen, cadascú, del bon funcionament de la part que els toca. Delegant feina i cercant l'especialització de cada sector,

els directors aconseguen posar ordre i tirar endavant totes les parts de l'obra. La Gemma Sancho, per exemple, és, enguany, l'encarregada de la direcció musical. Fa molts anys que participa en Els Pastorets de Mataró, i coneix la música a la perfecció. Ella assegura que el 80 per cent de l'espectacle és música, així que repartir-se les feines, com fa Toni Blanch, és una solució encertada. “En Toni no s'ha hagut de preocupar de res de la part musical, i jo no m'he hagut de preocupar d'altres aspectes com els balls. He fet i desfet el què he volgut. En Toni no s'hi ha posat, he tingut llibertat total, tot i que jo li he anat comentant tot el què hem anat fent”, explica Sancho.

Comptant Els Pastorets

Tanmateix, per entendre encara millor la dimensió de l'espectacle, cal mesurar-lo en xifres. Pel què fa a l'atzarro, és a

dir, els objectes que complementen el vestuari dels actors per fer l'espectacle més versemblant, superen el miler d'exemplars. D'altra banda, per aguantar tots els decorats de l'obra de teatre s'utilitzen 3.500 metres de corda. En termes de vestuari s'ha de tenir cura de 500 peces de roba i de 230 parells de sabates, que són responsabilitat d'un equip format per quinze persones. A l'hora d'aparèixer a la funció, la secció de perruqueria i maquillatge ha de treballar molt i ràpid: preparen 250 persones per pujar a l'escenari, arreglen 75 bigotis i tenen cura de 50 barbes. Però això no és tot. El president de la Coordinadora, Josep Maria de Ramon, assegura, basant-se en xifres, que Els Pastorets de Mataró són un verdader referent: "Hi participen més de 350 persones. Anualment passen entre 4 i 5 mil espectadors pels Pastorets de Mataró, amb un percentatge equilibrat entre els que són de la ciutat i els que vénen de fora", apunta l'actual Satanàs de l'obra.

Pastorets a la televisió

Però si bé és cert que el públic espera tot l'any amb impaciència els Pastorets de la capital del Maresme, també és de remarcar la importància de l'obra a nivell de Catalunya. Arreu del país s'organitzen centenars d'agrupacions que, de forma desinteressada, treballen hores i hores per oferir un espectacle nadalenc digne. Ara, inèditament, els mitjans de comunicació s'interessen per aquesta representació.

La cadena autonòmica, TV3, ha fet un encàrrec a les productores "Animal Films Riedweg and Folk" –que s'encarrega dels rodatges- i "Pel Davant La Projectora" –que prepara el muntatge-, per tal de portar a terme un projecte realment ambiciós. El realitzador del projecte, Joan Riedweg, assegura que l'objectiu final de tot el muntatge és "fer una obra de teatre dels Pastorets amb la versió del segle XXI". Per arribar a aquest punt, s'ha dividit el projecte en tres fases diferents. La primera consisteix en un treball d'investigació sobre els Pastorets a Catalunya. La segona fase, que s'està executant ara, és la de visitar tots els grups de teatre que fan Pastorets, i amb els que ja s'ha contactat en la fase anterior. "Anem amb les càmeres i estem fent uns reportatges de la part humana

Els orígens dels Pastorets

L'origen d'aquesta obra teatral a la capital del Maresme es remunta a l'any 1916 i des de llavors només la Guerra Civil espanyola ha aconseguit interrompre'l. De fet, fins i tot, l'any 1981 es va declarar Els Pastorets de Mataró com un Patrimoni Cultural de la ciutat.

dels Pastorets: qui són els que ho fan, quines famílies, quantes generacions, quants anys fa que l'organització fa Pastorets...", explica Riedweg. Precisament, el passat divendres 14, en Joan i el seu equip de gravació es van visitar la Sala Cabanyes per rodar una part dels reportatges. La tercera fase és un programa de televisió que es dirà Objectiu Pastorets i que està previst que s'emeti l'any vinent a TV3. "Constarà d'un concurs on es podran apuntar tots els amateurs a un

càsting. Els seleccionats participaran en un programa del que encara s'estan ajustant els paràmetres i el format", afegeix el realitzador del projecte. Virgínia Sánchez, ajudant de producció i realització d'Objectiu Pastorets, assegura que estant intentant fer un producte de qualitat. "És un programa d'entreteniment que ens apropa a la nostra cultura, a gent molt humana, amb la que ens podem identificar", explica la Virgínia.

Finalment, els amateurs guanyadors d'aquest càsting televisat seran els afortunats que representaran l'obra dels Pastorets en un important teatre de Catalunya. El text d'aquesta nova versió a gran escala és obra de l'escriptor Xavier Bru De Sala, i la música estarà composta pel compositor Joan Vives.

Sens dubte, serà un espectacle nadalenc de grans dimensions que farà gaudir grans i petits, i que serà de visita obligatòria per a tots aquells que participen o gaudeixen amb els Pastorets de Mataró.